

Articolul definit în limba română și în limba arabă modernă standard – o abordare contrastivă

Irina DINCĂ

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere
West University of Timișoara, Faculty of Letters
Personal e-mail: iryrosee@yahoo.com

The Definite Article in Romanian and Modern Standard Arabic – A Contrastive Approach

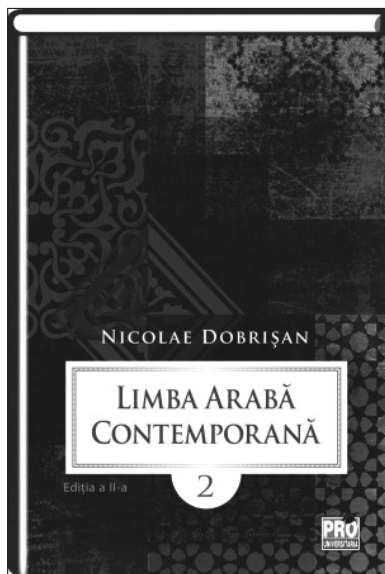
This paper aims to present contrastively a set of functional aspects of some common structures that imply the presence or absence of the definite article in Romanian in comparison with their corresponding structures in Modern Standard Arabic. After some general considerations about the functions of the definite article inside the category of definiteness in Romanian and Modern Standard Arabic, we will present the major similarities regarding the occurrence and the absence of the definite article in both languages. Some of these similarities are partial and many times misleading, as the presence of the definite article in both languages doesn't imply a total equivalence of the corresponding patterns in the two languages. The second part of this approach will focus on these significant differences, analyzing some common cases in which the definite article is present in Romanian language and absent in Modern Standard Arabic and vice versa. In conclusion, this contrastive analysis of the use of the definite article in Romanian and in Modern Standard Arabic reveals some similarities and differences between the definiteness patterns in the two languages, which can be integrated in the teaching process, in order to enhance the metalinguistic awareness of Arab students in learning Romanian as a second language.

Keywords: definite article, contrastive analysis, error analysis, Romanian as second language, Modern Standard Arabic

În această lucrare vom urmări câteva aspecte funcționale ale unor structuri uzuale din limba română, care implică prezența, respectiv absența articolului definit (hotărât), în comparație cu structurile corespondente din limba arabă modernă standard. După o succintă prezentare a câtorva considerații generale despre rolul articolului definit în interiorul categoriei gramaticale a determinării în limba română și în limba arabă modernă standard, vom semnala cele mai semnificative similitudini în ceea ce privește ocurența, respectiv absența articolului definit în cele două limbi abordate contrastiv. Însă unele dintre aceste

asemănări sunt parțiale și înșelătoare, întrucât faptul că ambele sisteme lingvistice includ sau exclud în structura lor gramaticală articolul definit nu implică o echivalență totală a construcțiilor morfologice și sintactice corespondente în cele două limbi, care atrag sau exclud această clasă de determinanți. De multe ori, tocmai asemănările superficiale dintre două sisteme lingvistice generează cele mai derutante confuzii, întrucât există tendința de a asimila *grosso modo* structuri aparent similare din limba țintă cu tiparele familiare din limba nativă. În consecință, a doua parte a acestui demers urmărește tocmai detectarea diferențelor

semnificative, prin analizarea unor contexte în care prezența articolului definit în limba română poate fi pusă în contrast cu absența articolului definit în limba arabă modernă standard și viceversa.

O astfel de abordare se dovedește utilă prin integrarea sa în procesul de predare a limbii române pentru studenții arabi, pentru a le facilita înțelegerea structurilor lingvistice care pot fi puse în corespondență în cele două limbi, fără a face apel la o limbă intermediară ca limba engleză sau limba franceză. De multe ori, aceste limbi intermediare, nefiind limbi materne, nu sunt îndeajuns de temeinic asimilate în structurile lor de profunzime, iar comparația cu acestea ar crea și mai mari confuzii. În plus, de multe ori limbile intermediare presupun alte mecanisme lingvistice, care pot deruta și bruija procesul de asimilare a structurilor specifice limbii române. Dar în același timp, studenții străini simt nevoia de a căuta echivalențe sintactice, semantice și pragmatice în limba lor nativă pentru structurile cu care se confruntă în procesul de achiziție a limbii țintă. O imagine contrastivă a celor două seturi de structuri lingvistice corespondente, din L1 și L2, cu similitudinile și diferențierile implicate, poate să faciliteze comprehensiunea, dezvoltând totodată conștiința metalingvistică a studenților.

Categoria determinării în limba română și în limba arabă – considerații generale

Atât în limba română, cât și în limba arabă modernă standard, articolul definit (sau hotărât) este unul dintre *morfelele determinării* (GALR 1, 2008: 55), fiind un indiciu pentru delimitarea domeniului de referință al cuvântului pe care îl însoțește. Cu toate acestea, articolul definit în cele două limbi vizate este integrat în raporturi de opoziție diferite prin însăși natura paradigmatelor gramaticale în care se situează. Astfel, în limba română, scala determinării prin

categoria gramaticală a articolului presupune trei trepte diferite, pe schema ternară *nedeterminat – determinat nedefinit – determinat definit*. În interiorul acestei scheme, se organizează un „*sistem închis de opoziții* (*determinat definit* (articol enclitic) / *nedeterminat* (articol Ø), *determinat definit / determinat nedefinit* (articol proclitic), *determinat nedefinit / nedeterminat*), ceea ce situează articolul ca *morfele gramatical*, expresie a *categoriei determinării*” (*Ibidem*: 53). Astfel, în limba română, absența articolului definit nu presupune automat nedeterminarea, întrucât ocurența unui articol nedefinit implică, la rândul ei, un anumit grad de determinare. Astfel, prezența articolului definit nu este singura marcă gramaticală a determinării.

Nici în limba arabă articolul definit nu este singurul morfele gramatical al determinării, dar este singurul articol cu acest rol, celelalte mărci ale determinării aparținând altor clase gramaticale, precum substantivele proprii și cele în cazul vocativ sau pronumele personale, demonstrative, posesive și relative (Abdullah, 2014: 10). În ceea ce privește articolul, în contrast cu schema ternară a determinării prin categoria gramaticală a articolului din limba română, în limba arabă modernă standard funcționează un sistem binar, care marchează clar opoziția *determinat / nedeterminat*, prin prezența, respectiv absența articolului definit ۃ. În acest caz, determinarea nehotărâtă din limba română, exprimată prin articolul nedefinit (sau nehotărât) și-ar găsi un corespondent în limba arabă, de cele mai multe ori, în forma nearticulată cu articolul definit ۃ, ceea ce face dificilă diferențierea de către studenții arabi care învață limba română între situațiile în care substantivul este nearticulat și cele în care substantivul este însoțit de un articol nedefinit.

În continuare, vom semnală câteva cazuri în care limba română și limba arabă modernă standard prezintă reguli similare de întrebuițare a articolului definit, urmând ca mai apoi să ne focalizăm pe principalele diferențe dintre cele două sisteme lingvistice în privința articulării definite. Astfel, vom lua în considerare contextele în care articolul definit este prezent în limba română și absent în limba arabă modernă standard, existând tendința de eliminare a lui după tiparul nearticulat din limba nativă. În cele din urmă, ne vom opri asupra situațiilor în care articolul definit este absent în limba română, dar prezent în limba arabă modernă standard, ceea ce justifică tendința studenților arabi de a adăuga articolul definit în astfel de contexte în care prezența lui nu este necesară sau este chiar incorectă gramatical în limba română.

Similitudini: prezența articolului definit în ambele limbi

În limba română, articolul definit este folosit ca *marcă anaforică* (GALR 1, 2008: 74), fie reluând

un cuvânt precedent, care la a doua menționare devine cunoscut locutorului (*A venit un student din Iordania. Studentul știe limba engleză.*), fie făcând referire la un antecedent (*Găsești pe masă fructe, cele mai gustoase sunt portocalele.*). Și în limba arabă modernă standard articolul definit funcționează ca un determinant anaforic, un substantiv fiind articulat când este menționat a doua oară (Abdullah, 2014: 10) într-o anumită situație de comunicare (نم بل اطا ءاج) (عزي لجن إل اة غلل ا فرعي بل اطا. ندرأل ا يل ع هك اوف دجت). În plus, în ambele limbi, articolul definit joacă rolul unui „deictic cu referință la situația de comunicare” (GALR 1, 2008: 74), utilizarea lui „situațională” (Abdullah, 2014: 10) explicitând un substantiv a cărui sferă referențială este cunoscută atât de vorbitor, cât și de locutor (*Citește scrisoarea.* – أرقا – قلاسرل).

Pe lângă funcția de individualizare, de limitare a extensiunii referențiale a substantivului pe care îl însoțește, articolul definit poate avea și rolul de a evoca „global clasa (de obiecte), pe care o reprezintă generic” (GALR 1, 2008: 55). Similar, în limba arabă modernă standard, articolul definit poate avea fie o funcție de individualizare, fie una de generalizare, gramaticienii arabi distingând între لا (,,articolul al- de unicitate/ individualizare”) și ة (,,articolul al- de specie”) (Dobrișan, 2014: 70). Aceasta este una dintre situațiile în care recursul la o limbă intermediară precum engleza ar deruta studenții arabi, întrucât secvența lingvistică echivalentă din limba engleză¹ (*Fruits are healthier than sweets.*) nu conține articolul definit prezent atât în limba română (*Fructele sunt mai sănătoase decât dulciurile.*), cât și în limba arabă (تايول حل ا نم ةي حص رثك ا هك اوفلا).

Funcția de indice generic a articolului definit poate să fie întărită de prezența cantitativului *tot*. Atât în limba română, cât și în limba arabă modernă standard, prezența acestuia impune folosirea articolului definit (*Toate anotimpurile sunt frumoase.* – لوصفلا لك). Interesant de semnalat este că în limba arabă modernă standard același substantiv, لك, cumulează două funcții diferite, activate alternativ în funcție de prezența, respectiv absența articolului definit la substantivul următor (vezi Nacereddine, 2009: 86). Astfel, pe de o parte, dacă acesta, indiferent dacă este la forma de singular (*Am studiat toată săptămâna.* – ان ا عوبس ا ل لك تسرد) sau de plural (*Toate anotimpurile sunt frumoase.* – ةل يم ج لوصفلا لك), are atașat articolul definit لا, este echivalentul cantitativului globalizant *tot* din limba română. Pe de altă parte, dacă substantivul următor este la forma de singular și nu este însoțit de articolul definit, لك este echivalentul cantitativului partitiv *fiecare*, folosit și în limba română în fața unui substantiv nearticulat (*Fiecare anotimp e frumos.* – لك ل. لي م ج لوصف و ه قنسل لوصف نم لوصف *Am studiat în*

fiecare săptămână. – عوبس ا لك تسرد ان ا).

Pe lângă funcția de individualizare și cea de generalizare, articolul definit poate cumula și alte funcții, precum cea gramaticală de marcă a substantivizării, prin care „orice cuvânt asociat cu articolul se comportă ca (devine) un substantiv” (GALR 1, 2008: 55). Această funcție a articolului este prezentă și în limba arabă modernă standard, în special în ceea ce privește substantivizarea adjectivului (vezi Ryding, 2005: 240) prin atașarea articolului definit لا (*Lenesul nu vrea să muncească.* – لم عي ن ا دي ري ال لوصفلا).

O altă situație în care, în general, substantivul este însoțit de articolul definit este atunci când acesta are funcția sintactică de **subiect**. În limba română, subiectul „impune precizarea extensiunii”, ceea ce implică „asocierea cu morfemele pozitive ale categoriei determinării” (GALR 1, 2008: 54), precum articolul definit (*Profesorul explică lecția.*) sau nedefinit (*Un profesor explică lecția.*) sau prezența altor determinanți (*Acest profesor explică lecția.*), în absența acestora nefiind posibilă forma nedefinită (**Profesor explică lecția.*). Deși aparent tiparul este similar în limba arabă modernă standard, prezența articolului nedefinit în limba română poate genera o serie de confuzii și de erori, întrucât opoziția din limba română *determinat definit* (*Profesorul explică lecția.*) – *determinat nedefinit* (*Un profesor explică lecția.*) își are corespondentul în limba arabă în opoziția *determinat definit* (مل عم ل) – *nedeterminat* (سر دل ا حرشي). Este interesant de semnalat că și în limba română, atunci când substantivul care are funcția sintactică de subiect al unui predicat verbal se află în postpoziție, el este, „de obicei, nedeterminat atât la singular, cât și la plural, articolul Ø exprimând o semnificație generică, privitoare la clasa de obiecte denumite” (GALR 1, 2008: 76). Acest tip de structură corespunde unor construcții din limba arabă modernă standard cu subiect nedefinit postpus verbului (*Au venit studenții inteligenți la curs.* – اء ايك ذ ا بال ط ل لوصفلا ل ا ل ا ي ت ا – ةل ع ف ل ا ق ل م ج ل ا), care au în poziția inițială un verb, iar subiectul, care poate să fie definit sau nedefinit, este postpus (vezi Ryding, 2005: 58).

O altă situație în care atât structura din limba română, cât și cea din limba arabă modernă standard implică prezența articolului definit este cea în care numeralul colectiv *amândoi/amândouă*, respectiv *اتك/الك* însoțește un substantiv obligatoriu articulat cu articol definit. În cazul acestei construcții din limba română, numeralul colectiv *amândoi/amândouă* este „totdeauna coocurent cu articolul definit, indiferent de poziția sa față de substantivul-centru” (GALR 1, 2008: 312), aflat întotdeauna la forma sa de plural: *Amândoi frații sunt medici./ Frații amândoi sunt medici.* Structura echivalentă din arabă nu implică aceeași topică flexibilă, numeralul *اتك/الك* (vezi Ryding, 2005: 230)

fiind întotdeauna în fața substantivului la forma de dual, cu articolul definit لا (بيبط ني وخال الك), care poate fi substituit printr-un sufix pronominal dual: (*Ei amândoi sunt medici* – بيبط امهالك). O particularitate a structurii din limba română este faptul că ea poate fi înlocuită cu structura sinonimă **ambii/ ambele**, care implică alte constrângeri gramaticale, în opoziție cu cele impuse de structura echivalentă din limba arabă. Astfel, numeralul colectiv **ambii/ ambele** „este întotdeauna articulat enclitic” și „precedă substantivul determinat” (GALR 1, 2008: 310), obligatoriu nearticulat, ceea ce poate crea confuzii unui vorbitor de limba arabă care studiază limba română: (*Ambii frați sunt medici*).

Similitudini: absența articolului definit în ambele limbi

Absența articolului definit, atât în limba română, cât și în limba arabă modernă standard, poate să fie un indiciu pentru nedeterminarea semantică, însă există și cazuri în care nedeterminarea gramaticală nu implică neapărat nedeterminarea semantică. Astfel de situații sunt cele în care există în respectivele secvențe discursive alte mărci ale determinării ce exclud ocurența articolului definit, atât în limba română, cât și în limba arabă modernă standard. În aceste cazuri, absența articolului definit se justifică prin constrângeri gramaticale similare în cele două limbi analizate contrastiv. Am discutat deja despre absența articolului definit în cazul substantivelor precedate de adjectivul pronominal nehotărât *fiicare*, respectiv لك (*Am studiat în fiecare zi* – موي لك تسرد انأ –), iar în continuare vom aduce în discuție alte situații de acest tip.

Un caz aparte îl reprezintă numeralul cardinal cu valoare adjectivală, care în limba română exclude întotdeauna coocurența cu articolul definit (*Ibidem*: 100): *Trei copii intră în cameră*. Structura echivalentă din limba arabă este construită pe aceeași schemă, substantivul nedefinit fiind precedat de numeralul nearticulat: قفرغلا ىلا نول خدي لافطأ قتالث. Este interesant de observat că similitudinea se oprește aici, în limba arabă modernă standard existând situația în care numeralul cu valoare adjectivală determină un substantiv cu articol definit (vezi Ryding, 2005: 338). În acest caz numeralul care îl însoțește primește întotdeauna și el articolul definit لا, iar topica se inversează, substantivul precedând numeralul: لافطال لافطال. قفرغلا ىلا نول خدي قتالث لا. Structura corespunzătoare din limba română (*Cei trei copii intră în cameră*), care păstrează substantivul nearticulat, include în fața numeralului articolul demonstrativ (adjectival), considerat de GALR pronume semiindependent (GALR 1, 2008: 245-247). În acest caz *cel* „identifică anaforic referentul substantivului-centru” (*Ibidem*: 99), fiind o marcă a determinării, substituit al articolului definit a cărui ocurență gramaticală este exclusă de

prezența numeralului.

O altă situație în care articolul definit este absent atât în limba română, cât și în limba arabă modernă standard este cea în care substantivul nearticulat urmează unui adjectiv pronominal interogativ sau relativ. Astfel, în limba română, „adjectivele pronominale interogative apar întotdeauna antepuse nominalului pe care îl determină, nominalul fiind obligatoriu nearticulat” (*Ibidem*: 276). Unei interogații de tipul *Cel care culoare îți place?* îi corespunde în limba arabă modernă standard o structură similară, formată din particula interogativă يا, urmată de un substantiv nearticulat: ؟بحت نول يا. La rândul său, adjectivul pronominal relativ se comportă asemănător în ambele limbi: *Nu știi ce culoare îți place*. – بحت نول يا فرعأ ال انأ.

Un caz aparte îl constituie pronumele interogativ *cât*, care în limba română are „desinențe comune cu ale adjectivelor cu patru forme flexionare: -Ø/ -al -il -e”, iar „opoziția singular (*cât, câtă*)/ plural (*câți, câte*) are o semnificație particulară; corespunde opoziției semantice entități nondiscrete, nonnumărabile/ entități discrete, numărabile” (*Ibidem*: 275): *Cât zahăr dorești în cafea? Câtă sare pui în mâncare? Câți frați și câte surori ai?* În schimb, în limba arabă modernă standard, particula interogativă كم, cumulând ambele sensuri ale opoziției semantice entități nondiscrete, nonnumărabile/ entități discrete, numărabile, este urmată de un substantiv nedefinit, ca în limba română, însă întotdeauna singular și la cazul acuzativ: *Câți frați ai?* – ؟كيدل أخا مك. O excepție de la această regulă o constituie situația în care verbul *a fi* este subînțeles în structura respectivă, iar substantivul ce îi urmează lui كم este la cazul nominativ și are obligatoriu atașat articolul definit لا: *Cât este ora?* – ؟ةعاسل لك مك (Ryding, 2005: 402-403).

Prezența articolului hotărât în limba română și absența lui în limba arabă modernă standard

Pe lângă atașarea articolului definit لا, în limba arabă există alte modalități de a marca determinarea. Cea mai răspândită este cea realizată prin intermediul „construcției de anexiune [...] فاضم و فاضم” (vezi Dobrișan, 2014: 71) sau فاضا, numită și „construcție genitivală” (vezi Ryding, 2005: 160). Această construcție presupune alăturarea a două substantive, dintre care cel de al doilea este întotdeauna în cazul genitiv (رج, iar substantivul aflat în acest caz este رورجم). În astfel de structuri primul substantiv este obligatoriu fără articolul definit لا, dar are caracter definit prin prezența celui de-al doilea termen al construcției de anexiune (*Ibidem*). Întreaga structură poate avea fie un caracter indefinit, atunci când cel de-al doilea termen nu are articolul definit لا – *Tatăl meu lucrează ca director de spital*: ريدمك لمعي يبا.

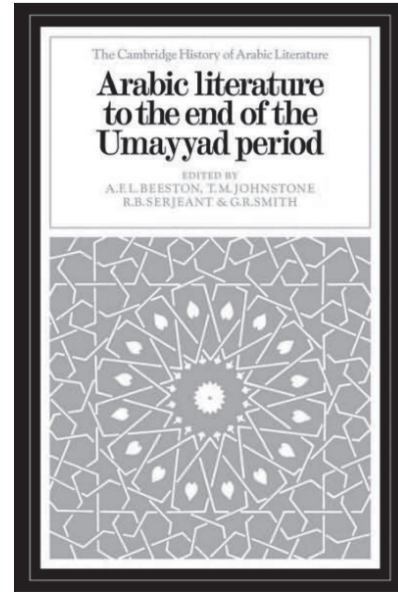
– *يفش تس م*, fie un caracter definit, atunci când substantivul anexat are atașat articolul definit ل – *Tatăl meu este directorul spitalului german.*: ريدم يبأ *يناملأا يفش تس م*.. După cum se poate observa, dacă în limba arabă modernă standard, primul substantiv din construcția de anexiune este întotdeauna fără articolul ل (*ءارضخ قرچشلا قاروا*), în limba română articolul definit fie este obligatoriu prezent (*Frunzele copacului sunt verzi.*), fie este necesară introducerea unui articol posesiv-genitiv (*al, a, ai, ale*): *Unele frunze ale copacului sunt verzi.* – *ضعب ءارضخ قرچشلا قاروا*..

O altă situație în care articolul definit este absent în limba arabă modernă standard, dar este prezent în limba română o regăsim în structurile în care substantivul este însoțit de un adjectiv pronominal posesiv. Dacă în limba arabă modernă standard un substantiv nu poate avea în același timp și articolul definit ل, și sufixul posesiv, întrucât ele se exclud reciproc (*Ibidem*), în limba română articolul definit și adjectivul pronominal posesiv sunt „coocurenți” (GALR 1, 2008: 101): *Mașina mea este albă.* – *ءاضيب يترايس*.. Întrucât sufixul pronominal cu valoare posesivă din limba arabă modernă standard este o altă marcă a determinării care substituie și exclude articolul definit ل, întreaga construcție va avea întotdeauna un sens definit, iar adjectivul cu care se acordă va avea, la rândul său, articolul definit ل (Ryding, 2005: 160-161): *يترايس* – *ءاضيب ءدي دجل* – *Mașina mea cea nouă este albă.*

Studentii vorbitori de arabă vor întâmpina probleme de asimilare a acestor structuri din limba română, ce presupun prezența obligatorie a articolului definit, dovadă și recurența unor construcții ce reflectă structurile echivalente din limba lor nativă, în care articolul ل este obligatoriu absent: **Merg cu mașină colegului.*; **Am vorbit cu prieten meu.*; **Ei sunt frați mei.* Sunt necesare exerciții diverse pentru a obișnui studentii cu atașarea articolului definit la substantivul ce numește obiectul posedat în astfel de structuri, indiferent dacă acesta este urmat de un alt substantiv în cazul genitiv (echivalentul celui de-al doilea substantiv din construcțiile de anexiune din arabă) sau de un adjectiv pronominal posesiv (echivalentul sufixului pronominal posesiv din arabă).

Absența articolului definit în limba română și prezența lui în limba arabă

Probleme similare vor fi întâmpinate de studenții arabi și în asimilarea structurilor în care articolul definit este absent în limba română, în schimb este obligatoriu prezent în limba arabă modernă standard. Pentru aceștia, atașarea articolului definit în astfel de structuri este frecventă și greu de înlăturat, revenind în contexte uzuale și în situații de comunicare mai relaxate, în care slăbește autocontrolul lingvistic.

Una dintre deosebirile structurale majore în ceea ce privește construcția grupului nominal în limba română și în limba arabă modernă standard este modul în care se realizează determinarea în interiorul perechii alcătuite dintr-un substantiv și un adjectiv. Dacă acordul în gen, număr și caz al adjectivului cu substantivul pe care îl însoțește este prezent în ambele limbi, cu totul altfel se reflectă categoria determinării în cele două sisteme lingvistice analizate. Astfel, în limba română, „spre deosebire de gen, număr și caz care, în asocierea [substantiv + adjectiv], sunt marcate dublu (*casă frumoasă, case frumoase*), determinarea este exprimată o singură dată, prin atașarea articolului definit la primul dintre componentii sintagmei nominale (comp. *frumoasa fată și fata frumoasă*)” (GALR 1, 2008: 141). Așadar, prezența articolului definit este condiționată de topică, iar asocierea [substantiv + adjectiv], în care primul termen al structurii, substantivul, primește articolul, este mult mai frecventă decât reversul, asocierea [adjectiv + substantiv], în care adjectivul este purtătorul mărcii determinării. De fapt, în acest caz, adjectivul poartă această marcă doar formal, întrucât articolul „aduce o informație semantico-gramaticală care privește substantivul-centru de grup, individualizând obiectul, și nu calitatea (*frumosul băiat = băiatul frumos*)” (*Ibidem*).

În schimb, în limba arabă modernă standard, asocierea [substantiv + adjectiv] implică întotdeauna nu doar acordul în gen, număr și caz, ci și, obligatoriu, în ceea ce privește categoria determinării (Ryding, 2005: 239). În plus, topică este mult mai restrictivă, adjectivul urmând obligatoriu substantivul, iar dacă acesta are atașat articolul definit ل, adjectivul care îl însoțește va purta, la rândul său, articolul definit: *Profesorul tânăr are studenți buni./ Tânărul profesor are studenți buni.* – *نوديج بال طهيدل باشلا مل عمل*.. În cazul în care substantivul are alte mărci ale determinării decât

articolul definit ل، ca de pildă, un sufix pronominal posesiv (*Ibidem*), adjectivul care îl însoțește va avea un caracter determinat și va avea atașat articolul definit ل: **Tânărul meu profesor are studenți buni.** – باش ل ا ي م ل ع م –. نوديج بال ط دي دل. Când adjectivul nu are funcția sintactică de atribut adjectival, ci de nume predicativ, acordul cu substantivul se va realiza doar în gen, număr și caz, excluzând, ca în limba română, determinarea: *Profesorul este tânăr.* – باش م ل ع م ل –. În plus, când este nume predicativ, adjectivul urmează imediat după substantiv, întrucât în limba arabă modernă standard, verbul copulativ este subînțeles la modul indicativ, timpul prezent (*Ibidem*: 240).

O situație aparte apare în cazul substantivelor însoțite de adjectivul pronominal demonstrativ, care în limba arabă modernă standard sunt întotdeauna asociate cu articolul definit ل، pe când în limba română prezența sau absența articolului definit este condiționată de topică. Astfel, pe de o parte, atunci când adjunctul adjectival pronominal demonstrativ este plasat după substantiv, acesta poartă articolul definit. Pe de altă parte, dacă adjunctul adjectival pronominal demonstrativ precede substantivul, acesta este obligatoriu nearticulat, iar „nearticularea nu exprimă, în acest caz, nedeterminarea substantivului în sensul extensiunii referențiale, limitarea maximă a referinței fiind realizată” (GALR 1, 2008: 75) de adjectivul pronominal demonstrativ. De altfel, „forma nearticulată a substantivului precedat de un adjunct adjectival pronominal demonstrativ (*acest copil*) și forma sa articulată definit (*copilul*) realizează aproape același grad de individualizare a referentului (*Acest copil/Copilul plânge.*)” (*Ibidem*).

În schimb, în limba arabă modernă standard, demonstrativul precede întotdeauna substantivul, care este obligatoriu purtătorul articolului definit ل: *Acest student e inteligent.* – ي ك ذ ب ل ا ط ل ا ذ ه –. De fapt, „prezența articolului la numele pe care îl însoțește determinantul demonstrativ denotă valoarea de atribut adjectival al demonstrativului” (Dobrișan, 2014: 219). Dacă substantivul care urmează unui pronume demonstrativ este nearticulat, înseamnă că el este implicat într-un alt tip de construcție sintactică, mai exact, el este un nume predicativ nearticulat, iar verbul copulativ este subînțeles, ca de obicei la modul indicativ, timpul prezent: *Acesta este un copil bolnav.* – ض ي ر م ل ف ط ا ذ ه –, spre deosebire de *Acest copil este bolnav.* – ل ف ط ل ا ذ ه –. unde substantivul articulat cu articolul definit ل، ل ف ط ل ا، este subiectul propoziției, iar adjectivul ض ي ر م ل ف ط ل ا are funcția sintactică de nume predicativ. Atunci când numele predicativ este un substantiv cu articol definit, pentru a evita ambiguitatea și pentru a marca faptul că există o „barieră sintactică” între pronumele demonstrativ cu funcția sintactică de subiect și numele predicativ articulat definit, este nevoie de interpunerea între ele a unui pronume de separare de

tipul ي ه /وه (Ryding, 2005: 239). Astfel, este foarte clar că demonstrativul și substantivul articulat definit nu alcătuiesc împreună un grup nominal: *Acesta este copilul bolnav.* – ض ي ر م ل ا ل ف ط ل ا ذ ه –.

În limba română, toate cele patru tipuri de adjective pronominale demonstrative (de apropiere, de depărtare, de identitate și de diferențiere), atunci când se află în fața substantivului, exclud ocurența articolului definit, în vreme ce construcțiile echivalente din limba arabă implică prezența obligatorie a acestuia: *Acest student e inteligent.* – ي ك ذ ب ل ا ط ل ا ذ ه –; *Acel student e curios.* – ك ذ ل – س فن –; *Aceiași student este prezent.* – ر خ ل ا ل ب ل ا ط ل ا ذ ه –; *Celălalt student e absent.* – ر خ ل ا ل ب ل ا ط ل ا ذ ه –. După cum se observă, adjectivele pronominale demonstrative de apropiere și de depărtare din limba română au un echivalent clar în limba arabă (هذه /اذه, respectiv كلت /كلذ). Pentru adjectivul pronominal demonstrativ de identitate, echivalentul în limba arabă este cuvântul س فن، ca prim termen al construcției de anexiune (Ryding, 2005: 236-237), fiind urmat de substantivul cu articol definit ل. Echivalentul din limba arabă modernă standard al adjectivului pronominal demonstrativ de diferențiere este adjectivul ر خ، care urmează întotdeauna substantivul și primește, la rândul său, articolul definit ل (*Ibidem*: 248). Așadar, în toate aceste cazuri, absența articolului definit din limba română va ridica mari probleme de asimilare vorbitorilor de limba arabă, care au tendința să insereze acest articol în structurile românești, după modelul construcțiilor echivalente din limba lor nativă, care presupun ocurența lui ل.

O situație similară se produce în cazul cuantificatorilor care „apar în distribuție complementară cu articolul” (GALR 1, 2008: 259), de tipul *mult, puțin, câțva, destul, suficient* etc. În limba română ei vor însoți întotdeauna un substantiv nearticulat, pe când în limba arabă modernă standard construcțiile echivalente presupun prezența articolului definit ل: *El pune mult zahăr în ceai.* – ر ك س ل ا ن م ا ر ي ث ك ع ض ي و ه –. ع ض ا –; *Eu pun puțină sare în mâncare.* – ي ا ش ل ا ي ف ع م ا ع ط ل ا ي ف –; *Am citit câteva pagini.* – ت ا ح ف ص ل ا ض ع ب ت ا ر ق –; *Am destul/ă suficientă apă în pahar.* – س ا ك ل ا ي ف ا م ل ا ن م ي ف ك ي ا م ي د ل –.

Poate cea mai frecventă utilizare inadecvată a articolului definit de către studenții arabi care învață limba română este cea din asocierile [prepoziție + substantiv în cazul acuzativ], fără determinanți. Dacă în limba română astfel de construcții, cu unele excepții (de pildă, prepozițiile *de-a, cât, decât, ca și cu*, în unele situații), exclud articularea cu articol definit a substantivelor din grupul prepozițional, „indiferent de gradul lor de extensiune” (GALR 1, 2008: 615), în limba arabă modernă standard articolul ل este atașat substantivului: *Caietul este în geantă.* – ر ت ف د ل ا – ب ل ا ط ل ا –; *Studentul e la universitate.* – ق ب ي ق ح ل ا ي ف –; *Autobuzul merge de la hotel până la*

